

- S z y m a ń s k a A., 1995, *Model turystyki i wypoczynku mieszkańców osiedla Radogoszcz Zachód w Łodzi*, praca magisterska, Katedra Geografii Miast i Turyzmu UŁ.
- T o m c z y k I., 1997, *Wartość turystyczna dawnego zespołu fabryczno-rezydencjonalnego Izraela Poznańskiego w Łodzi*, praca magisterska, Katedra Geografii Miast i Turyzmu UŁ.
- W a l b o r s k a E., 1995, *Turystyka i wypoczynek uczniów XXV Liceum Ogólnokształcącego w Łodzi*, praca magisterska, Katedra Geografii Miast i Turyzmu UŁ.
- W i t k o w s k a K., 1995, *Percepcja przestrzeni turystycznej Łodzi przez jej mieszkańców*, praca magisterska, Katedra Geografii Miast i Turyzmu UŁ.
- Z m y s ł o w s k a E., 1994, *Turystyka i wypoczynek mieszkańców osiedla Stare Chojny w Łodzi*, praca magisterska, Katedra Geografii Miast i Turyzmu UŁ.
- Ż e b r o w s k a A., 1996, *Obraz turystycznej Łodzi w świetle analizy zawartości treści przewodników*, praca magisterska, Katedra Geografii Miast i Turyzmu UŁ.

Mgr Elżbieta Paradowska
Katedra Geografii Miast i Turyzmu
Uniwersytet Łódzki
al. Kościuszki 21
90-418 Łódź

Wpłynęło:
2 sierpnia 1998 r.

Jerzy Wyrzykowski

SPRAWOZDANIE Z I MIĘDZYNARODOWEGO KONGRESU
NAUKOWEGO pt. „TURYSTYKA I KULTURA
DLA HARMONIJNEGO ROZWOJU” (ATENY, 19–21.05.1998)

LE COMPTE-RENDU DU I. CONGRÈS SCIENTIFIQUE
INTERNATIONAL INTITULÉ: „LE TOURISME ET LA CULTURE
POUR LE DÉVELOPPEMENT HARMONIEUX”,
ATHÈNES, 19–21.05.1998

REPORT FROM THE 1st INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONGRESS
‘TOURISM AND CULTURE FOR HARMONIOUS DEVELOPMENT’
(ATHENS, 19th–21st MAY 1998)

W dniach 19–21 maja 1998 r. w Atenach odbył się Kongres Naukowy poświęcony problematyce turystyki i kultury jako dwubiegunowego systemu służącego harmonijnemu rozwojowi. Kongres był okazją do zaprezentowania dorobku teoretycznego i praktycznego przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych w tym w zakresie i w zamyśle organizatorów – początkiem dalszej mię-

dzynarodowej współpracy badawczej, której efekty prezentowane będą na kolejnych konferencjach.

Organizatorem Kongresu był Instytut Geografii i Planowania Regionalnego Narodowego Uniwersytetu Technicznego w Atenach. Przewodniczącym Komitetu Wykonawczego był prof. K. Koutsopoulos (Narodowy Uniwersytet Techniczny). Wśród członków honorowych Komitetu byli, między innymi, Minister Kultury i Minister Spraw Zagranicznych Grecji oraz Sekretarz Generalny Greckiej Organizacji Turystycznej. Obrady odbywały się w pięciogwiazdkowym hotelu Diwani Caravel.

Nie licząc zaproszonych „speakerów”, inaugurujących dzień obrad, na Kongres przygotowano 86 referatów. Autorzy pochodzili z 25 krajów, z pięciu kontynentów. Przeważali przedstawiciele krajów basenu Morza Śródziemnego, ale referentami byli również goście z Kanady, USA, Australii, Filipin czy Japonii. Z krajów Europy Wschodniej przyjechało tylko dwoje Polaków. Zapowiadani w programie referenci rosyjscy nie pojawili się w Atenach.

Tematyka kongresowa była bardzo szeroka. Ilustrują to wybrane tytuły sesji plenarnych i sekcji: „Rozwój regionalny i turystyka”, „Harmonijny rozwój obszarów turystycznych”, „Ochrona przyrody i turystyka”, „Turystyka, kultura i harmonijny rozwój”, „Turystyka kulturalna”, „Przykłady metodologii badań w turystyce”, „Turystyka i systemy informacyjne”, „Praktyka w turystycznych obszarach”. Kilkadziesiąt wygłoszonych i zapisanych na dyskietce CD-ROMu referatów było przeglądem doświadczeń w zakresie gospodarowania zasobami przyrodniczymi i kulturowymi, w głównej mierze na potrzeby turystyki. Podkreślano przy tym potrzebę rozwoju tzw. alternatywnych form turystyki jako najbardziej przyjaznych środowisku. Była to także okazja do promowania mniej znanych regionów i miejscowości turystycznych.

Wśród wypowiedzi „speakerów” najciekawsze było wystąpienie prof. G. Ashwortha z Uniwersytetu w Groningen. Przedstawił on ideę harmonijnego rozwoju, zasady jej stosowania (ocena zasobów środowiskowych, zachowanie optymalnej pojemności, uzyskanie właściwego dochodu, równowaga systemu ekonomicznego) i trudności w jej realizacji. Jego krytyczna ocena możliwości pełnej realizacji idei zawarta została w haśle – „między rozpaczą i nadzieją”. Do idei harmonijnego rozwoju nawiązywało potem wielu referentów, w tym H. Kourliouros (Uniwersytet Egejski w Mytilini), prezentujący doświadczenia planowania przestrzennego rozwoju turystyki w Grecji. Harmonijny rozwój jest zapisany w dokumentach Unii Europejskiej jako jeden z podstawowych celów planowania przestrzennego.

Referaty metodologiczne dotyczyły m.in. wykorzystania GIS do kompleksowej analizy komponentów środowiska, zmierzającej do określenia stopnia ryzyka związanego z różnymi formami wykorzystania turystycznego, badań zachowań rekreacyjnych turystów w obszarach i miejscowościach, oceny atrakcyjności turystycznej zabytków architektury, mierzenia atrakcyjności produktów

turystycznych, badania wydatków turystycznych, oceny dostępności komunikacyjnej obszarów i miejscowości.

Dużo miejsca w referatach poświęcono problematyce ochrony zasobów naturalnych i kulturowych. Podnoszono potrzebę pełnej dokumentacji tych zasobów i znalezienia właściwych form wykorzystania i zagospodarowania turystycznego. Proponowano różne rozwiązania modelowe. Z drugiej strony zwracano uwagę na potrzebę promocji wielu nie odkrytych turystycznie terenów i potrzebę uczynienia z turystyki znaczącego źródła dochodów dla lokalnej ludności.

Zaprezentowano szereg przykładów strategii rozwoju turystyki dla regionów i miejscowości, w tym dla Lombardii (F. Conti, Stowarzyszenie Kultury i Turystyki w Mediolanie), autonomicznego regionu Castilla-Leon w Hiszpanii (L. C. Herrero, E. Vicente, M. Devesa, Uniwersytet w Valladolid), półwyspu Mani w Grecji (I. Saitas, Grecki Narodowy Instytut Badawczy), regionu Jeziora Ochrydzkiego w Macedonii (I. Petrovska, I. Vasilevska, Uniwersytet w Ochridzie), regionu Beiry w Portugalii (C. V. M. Fidalgo, University of Beira Interior), Siwy Oasis w Egipcie (O. El Nahas, University of Zagazig w Kairze).

Wykorzystanie potencjału kulturowego Wrocławia w strategii rozwoju miasta było tematem referatu autora tego sprawozdania. W referacie położono główny nacisk na prezentację warsztatu badawczo-projektowego. Przedstawiono zasady i wyniki oceny walorów turystycznych, segmentacji rynku turystycznego, istniejące i postulowane produkty turystyczne, propozycję organizacji przestrzennej ruchu turystycznego oraz modelowe zasady zagospodarowania turystycznego. Warto dodać, że sponsorami autora w Kongresie był Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki oraz Biuro Promocji Miasta Wrocławia.

W wielu referatach prezentowano ekonomiczne aspekty rozwoju turystyki. Interesującym przykładem były efekty ekonomiczne turystyki kongresowej we Florencji (A. Cavalieri, Toskański Instytut Planowania Ekonomicznego). W roku 1996 uczestnicy kongresów spędzili w tym mieście 450 000 dni, pozostawiając 135 mld lirów i tworząc stałe zapotrzebowanie na 2000 miejsc pracy w usługach turystycznych. Duże zyski ekonomiczne przynoszą również rejsy po Morzu Śródziemnym (G. Ridolfi, Uniwersytet w Parmie). O. Heddebaut (INTRET-TRACES w Lille) przedstawiła relacje między infrastrukturą transportową, regionalną polityką turystyczną i rozwojem regionu na przykładzie północnej Francji, z uwzględnieniem konsekwencji budowy tunelu pod kanałem La Manche.

Referenci stosowali różne terminy – turystyka masowa, turystyka alternatywna, ekoturystyka, turystyka miejska, turystyka kulturalna. Prof. E. Bojar z Politechniki Lubelskiej przedstawiła referat *Turystyka handlowa na polsko-ukraińskim pograniczu*.

Wyrazem polityki kulturalnej Unii Europejskiej jest przyznawanie od 1985 r. miastom stanowiącym wielkie centra kultury statusu kulturalnej stolicy Europy na okres jednego roku. Inicjatorem tej akcji była grecka minister kultury

Melina Mercouri, a pierwszym miastem, które uzyskało ten status, były Ateny. W następnych latach przywilej ten uzyskały: Florencja, Amsterdam, Berlin, Paryż, Glasgow, Dublin, Madryt, Antwerpia, Lizbona, Luksemburg, Kopenhaga, Saloniki i Sztokholm. Korzyści jakie uzyskały te miasta pełniąc przez rok funkcję kulturalnej stolicy Unii Europejskiej przedstawił na Kongresie J. Buursink (Uniwersytet w Nijmegen). Status kulturalnej stolicy Europy w 1999 r. przypisano Weimarowi. W roku 2000 zaszczyt taki przypadnie wyjątkowo dziewięciu miastom, także spoza Unii Europejskiej. Są to miasta: Awinion, Bergen, Bolonia, Bruksela, Helsinki, Kraków, Praga, Rejkiawik i Santiago de Compostela.

Z. Kazazaki (Greckie Ministerstwo Kultury) przedstawiła idee europejskich szlaków kultury jako formy aktywizacji turystyki kulturalnej. Według jej informacji, w Luksemburgu powstał Instytut Turystyki, którego zadaniem jest koordynacja prac badawczych w zakresie turystyki kulturalnej. Grecja przygotowuje się do utworzenia szlaku nawiązującego do miejsc starożytnych wydarzeń kulturalnych.

Uczestnicy Kongresu zaakceptowali propozycję organizatorów kolejnych spotkań, które doprowadzić mają do wypracowania kompleksowego systemu działań łączących kulturę i turystykę w harmonijnym rozwoju regionów i miejscowości. Przyjęto, że drugi Międzynarodowy Kongres Naukowy pt. „Tourism and Culture for Sustainable Development” powinien odbyć się w 2000 r.

Prof. dr hab. Jerzy Wyrzykowski
Instytut Geograficzny
Uniwersytet Wrocławski
Plac Uniwersytecki 1
50-137 Wrocław

Wpłynęło:
10 sierpnia 1998 r.